

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze**

Zielona Góra, dnia 7 lipca 2010 r.

**Pan
Zbigniew Szumski
Starosta Powiatu Świebodzińskiego**

LZG- 4100-02-03/2010, P/10/061

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze skontrolowała Starostwo Powiatowe w Świebodzinie, zwane dalej „Starostwem”, w zakresie realizacji zadań organu zarządzającego ruchem w okresie 2009-2010 (I kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 16 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Starostwa w zakresie objętym kontrolą.

1. Pan Starosta, sprawujący funkcję organu zarządzającego ruchem na 886,1 km dróg gminnych i powiatowych, nie realizował obowiązku prowadzenia kontroli prawidłowości wprowadzenia stałych organizacji ruchu, wynikającego z § 12 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem². Natomiast obowiązek prowadzenia okresowych kontroli prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego umieszczonych na tych drogach (§ 12 ust. 5 ww. rozporządzenia) wykonywany był nierzetelnie. Kontrolą objęto

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 177, poz. 1729

jedynie ok. 50 km pojedynczych odcinków dróg, co stanowiło 5,6% długości dróg, na których Pan Starosta zarządzał ruchem. Treść protokołów kontroli była zbyt lakoniczna; nie określono w nich numerów i kilometrażu dróg objętych kontrolą, nie sprecyzowano, na czym polegały stwierdzone nieprawidłowości oraz kto jest za nie odpowiedzialny, nie formułowano w formie pisemnej zaleceń pokontrolnych i nie przekazywano ich jednostkom wykonującym zadania na drogach. Tym samym Pan Starosta pozbawił się możliwości skorzystania z uprawnień żądania od odpowiednich organów usunięcia usterek (wymiany, naprawy bądź umieszczenia odpowiednich znaków, sygnalizacji itp.) wynikających z § 12 ust. 6 ww. rozporządzenia. Naczelnik Wydziału odpowiedzialnego za przeprowadzanie kontroli wyjaśniła, że pracownicy Wydziału nie czuli się merytorycznie i organizacyjnie przygotowani do realizacji takich zadań.

2. Ewidencja zatwierdzonych projektów stałej i czasowej organizacji ruchu prowadzona przez Starostwo nie zawierała - na skutek niedopatrzenia pracownika - wszystkich informacji wymaganych w § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem. Braki dotyczyły numeru drogi lub nazwy ulicy i jej kilometrażu, terminu, w którym powinna zostać wprowadzona organizacja ruchu oraz terminu rzeczywistego jej wprowadzenia, a także przewidywanego terminu przywrócenia poprzedniej organizacji ruchu (w przypadku czasowych zmian). Nierzetelnie prowadzona ewidencja uniemożliwiała ustalenie, jaka długość dróg objęta została organizacją ruchu na podstawie zatwierdzonych projektów. Z informacji zarządcy drogi (Wydział Dróg) wynikało, że projektami stałej organizacji ruchu objęto 58,876 km dróg powiatowych, tj. 13,9% ich długości.

Badanie 38 projektów organizacji ruchu³ wykazało nieprawidłowości dotyczące:

- nieokreślenia terminu wprowadzenia organizacji ruchu, co stanowiło naruszenie przepisów § 8 ust. 7 rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem,
- zatwierdzenia 9 projektów stałej organizacji ruchu, mimo braku opinii zarządcy drogi wymaganej w § 7 ust. 2 pkt 4 ww. rozporządzenia.

Stwierdzono również, iż nie dopełniano obowiązku zawiadomienia zarządcy drogi (Wydziału Dróg) o utracie ważności zatwierdzonych organizacji ruchu, w sytuacji, gdy jednostki wprowadzające organizację nie złożyły zawiadomień wymaganych w § 12 ust. 1 ww. rozporządzenia. Skutkowało to wprowadzeniem na drogach organizacji ruchu, które na podstawie § 12 ust. 4 ww. rozporządzenia utraciły ważność.

³ W tym 21 projektów stałej organizacji ruchu zatwierdzonych w 2009 r. (tj. 100%) oraz 17 projektów czasowej organizacji ruchu zatwierdzonych w I kw. 2010 r. (tj. 100%).

Jako przyczyny powyższych nieprawidłowości wskazano m.in. błędną interpretację przepisów, działanie w oparciu o dotychczasowe praktyki oraz brak podziału zadań pomiędzy wydziałami.

Starostwo stosowało nieprawidłową praktykę polegającą na ustalaniu terminu ważności zatwierdzanych projektów organizacji ruchu (od 6 do 36 miesięcy), w sytuacji gdy przepisy w tym zakresie uchylono wraz z wejściem w życie w dniu 29.10.2003 r. obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem⁴ i zastąpiono obowiązkiem zawarcia w zatwierdzonych projektach (§ 5 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia) przewidywanego terminu wprowadzenia organizacji ruchu lub przywrócenia poprzedniej (w przypadku prowadzenia robót na drodze).

Odnotować również należy, że w zakresie określania długości terminu ważności zatwierdzanych projektów nie obowiązywały w Starostwie żadne zasady ani procedury.

3. W wyniku przeprowadzonych w toku kontroli oględzin dróg powiatowych i gminnych stwierdzono, że:

- w miejscach, w których zakończono roboty drogowe nie występowały już utrudnienia z nimi związane, a oznakowanie wprowadzone na czas prowadzenia tych robót drogowych zostało usunięte,
- w miejscach prowadzenia robót zabezpieczono i oznakowano je zgodnie z projektem czasowej organizacji ruchu oraz decyzją zezwalającą na zajęcie pasa,
- nie wystąpił przypadek oznakowania niezgodnego z zatwierdzonymi projektami organizacji ruchu lub oznakowania mogącego mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego, dezinformujące kierowców lub wykluczające się wzajemnie,
- w wyniku braku nadzoru, w ciągu drogi powiatowej nr 1231F, w związku z prowadzeniem prac związanych z przycinaniem korony drzew (przy częściowym zajęciu pasa drogi), wprowadzono czasową organizację ruchu bez zatwierdzonego projektu, wymaganego w § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zarządzania ruchem. Pełniący nadzór nad realizacją prac pracownik polegał jedynie na ustnych zapewnieniach wykonawcy o dopełnieniu formalności.

4. Niewystarczające były działania Starostwa w zakresie nadzoru i analizy istniejącej organizacji ruchu pod kątem bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności, bowiem sprowadzały

⁴ Przepis § 4 ust. 6 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 października 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach (Dz. U. Nr 90, poz. 1006). Uchylony z dniem 28 października 2003 r.

się jedynie do rozpatrzenia wniosków mieszkańców lub interpelacji radnych oraz wydania opinii w oparciu o analizę konkretnych spraw na posiedzeniach Komisji do szczegółowego rozpatrywania i opiniowania projektów organizacji ruchu na drogach gminnych i powiatowych.

5. Wyniki niniejszej kontroli, a w szczególności opisane nieprawidłowości, wskazują na niezrealizowanie wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Starostwa w 2002 r. po kontroli realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa na drogach. Wnioski te dotyczyły uzupełnienia ewidencji zatwierdzonych projektów organizacji ruchu, terminowego przeprowadzania i prawidłowego dokumentowania kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji zatwierdzonych projektów organizacji ruchu oraz kontroli prawidłowości zastosowania (...) wszystkich znaków drogowych (...), umieszczonych na drogach powiatowych i gminnych oraz przeprowadzania okresowych analiz istniejącej organizacji ruchu.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) uzupełnienie ewidencji projektów organizacji ruchu drogowego o wszystkie dane wymagane rozporządzeniem w sprawie zarządzania ruchem,
- 2) wprowadzenie procedur zapewniających realizację obowiązków określania w zatwierdzanych projektach terminu wprowadzenia organizacji ruchu na drogach, a w przypadku projektów czasowej organizacji ruchu – terminu przywrócenia poprzedniej organizacji,
- 3) terminowe prowadzenie oraz rzetelne dokumentowanie kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji projektów stałych organizacji ruchu,
- 4) sprawowanie nadzoru nad drogami w sposób, który wyeliminuje wprowadzanie nielegalnych organizacji ruchu,
- 5) objęcie wszystkich dróg, na których Pan Starosta pełni funkcję organu zarządzającego ruchem, kontrolą prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego umieszczonych na drogach powiatowych i gminnych oraz rzetelne dokumentowanie wyników tych kontroli,
- 6) sporządzanie okresowej analizy istniejącej organizacji ruchu, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa ruchu i jego efektywności.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Starostę, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Staroście prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń.